

Min første gudstjeneste



Se bildetekst nederst i bloggen

Gjennom frostdisen skinner sola med en rødlig farge på sørhimmelen. Den sender sine etterlengtede stråler over Varanger og mine tre ønsker er nå avlevert. Regner med at det blir en spasertur på ettermiddagstid, der ruta legges innom skolen – slik at Hanna får utført siste finpuss på kommende ukes forberedelser. Utover dagen er det mye sport på TV-en og som kjent trives pensjonisten i sofaen foran TV-skjermen. Helgefreden har senket seg over heimen, men vi har ingen planer om å være kristelig og holde hviledagen hellig. Vi har heller ingen planer om å gå til gudstjeneste.

Den aller første gudstjenesten jeg kan erindre fant sted på bedehuset på Slettnes. Som liten gutt bodde familien min på Langstrand. Både mamma og pappa var fra Slettnes. Begge hadde et nært forhold til slekta si, og mødrene til begge to bodde der. I tillegg hadde de søsken som livnærte seg som fiskerbønder på stedet. På sommeren besøkte vi Slettnes nesten hver helg.

Det var bare én måte å komme seg dit, og det var med båt. Mamma var litt redd på sjøen og for henne var det forbundet med risiko å passere Odden som skilte de to bygdene. Båt-turen tok en times tid, i stille og godt vær, men det er sjelden havblikk på Finnmarkskysten, så vi måtte som regel ty til en annen løsning for å komme oss dit. Langstrandfjorden ligger skjermet til for de fleste vindretninger, så ferdsel med båt på fjorden utgjorde aldri noen risiko. Fra stoa hjemme krysset vi fjorden med snekka og robåten på slep. Vi ankret opp i Kristofferbukta på andre siden av fjorden, og rodde i land der. Så var det å ta fatt på stien som gikk til Slettnes. Den gikk i et delvis bratt lende og det tok oss vel en time å gå til bestemmelsesstedet.

Rutinemennesker som vi var, besøkte vi først besta Sina, eller fiskeball-besta som jeg kalte henne. Hun var viden kjent for sine kokkekunster og hun var ikke spesielt kristelig av seg. Etter å ha inntatt middag hos henne, ble ettermiddagen viet besøk hos bestemor Mathilde, eller kommag-besta som jeg kalte henne. Tror det var for at jeg hadde fått kommager av henne da jeg var liten, men kan ikke huske det. Hun var læstadianer og strengt religiøs.

Slettnes har et lite kapell og om somrene var det gudstjeneste der. Prost Kaare Berg Hansen, en korpulent og myndig forkynner, preiket om synd og evig fortapelse for

dem som ikke omvendte seg og fulgte «den smale sti» til frelse. Besta Sina mente nok at hverdagslivet her på jorda hadde nok med sine utfordringer og hun var ingen ivrig kirkegjenger. Hun hadde alltid middagen klar når gudstjenesten var over. Bestemor Mathilde derimot, lot aldri ei kirkehelg gå seg forbi. Hun var gammel og dårlig til beins, så hun måtte kjøres på vogn til kapellet. Dit skulle hun selv om et skrøpelig legeme nok hadde hatt det bedre av å være hjemme.

Det hadde seg så at mannfolkene gjerne slo av en prat på utsiden av kapellet mens mødrene tok med seg barna inn i kapellet for å få en god plass med utsikt til alter, prest og prekestol. Jeg ble således med mamma inn og vi satte oss ned. Pappa kom ikke inn sammen med oss. Ei dame som var ei nær venninne av mamma kom sammen med datteren sin og de satte seg sammen med oss. Jeg følte meg veldig beklemmt. Ville jo gjerne ha pappa ved min side, men istedenfor ble det datteren til dama. Husker at jeg rødmet og ville vekk der i fra. Måtte også ta henne i handa og hilse på henne, det krevdes av oss at vi skulle følge det 4. bud og være høflige. Hun var svett og varm i handa si og det gjorde ikke situasjonen noe bedre. Jeg fikk ikke med meg noe særlig av gudstjenesten og jeg var veldig lettet da den var over. Denne påtvungne nærkontakten med ei jente og min blygsel gjorde at jeg så med gru på å gå til gudstjeneste ved senere anledning. Heldigvis gjentok ikke samme senario seg flere ganger og jeg ble etter hvert en ivrig kirkegjenger.

På ettermiddagen, var det samling hos bestemor Mathilde. Her ble det dekt på til kaffe og kaker i finstua. Hennes svigerbror, min fars onkel, var fast gjest. Han hadde veldig store ører. Øreflippene hans var, uten å overdrive, minst tredobbel størrelse av mine, og det sier sitt for mine er godt over gjennomsnittlig størrelse. Dessuten snakket han på en syngende måte, så det var vanskelig for oss barna og ikke le av denne fremtoningen. Av respekt for de voksne apot vi aldri av han, unntatt når vi var for oss selv. Da fikk både tale og ører gjennomgå i bestrebelsene på å etterape pappas onkel.

Tidlig kveldstid var det tid for å ta fatt på hjemveien. Vi måtte jo ha tid til å besøke et eldre ektepar som bodde i Kuvika, like i nærheten av Kristofferbukta hvor båten vår lå fortøyd. Mannen i huset var hobbitlignende, liten, tynn og skrukkete. Han «bregdet» som vi sa, da han var same. Kona derimot var hans rake motsetning. Hun var stor, rund og absolutt ikke av samisk herkomst. Hun var «krafskjerring», det vil si jordmor ved hjemmefødsler, noe som var et vanlig fenomen på denne tiden. I tillegg sto hun for hjemmedåp hvis det var nødvendig. Trua på arvesynda var stor og det var om å gjøre å få barna døpt så fort som mulig, for sikkerhets skyld. Dåpen ble stadfestet ved senere anledning, gjerne når det var kirkehelg på Slettnes. Ekteparet i Kuvika var svært gjestmilde og kona serverte alltid kaffe og nystekte vafler til oss og hun hadde som regel litt godt på lur til oss barna. De visste jo at vi stakk innom, for de så oss når vi krysset fjorden og visste hvilket ærend vi var ute i.

Vi var sjelden hjemme før i ellevetiden om kvelden. Da var det godt å hoppe i «loppekassen» og få ei god natts søvn.

På bildet ser man fra venstre mot høyre: Farmor Ane Mathilde Johannesdatter, farfar Frits Olsen, (eldste sønn til oldefar og oldemor), Edit Olsen, (datter til oldefar fra tidligere ekteskap), oldefar Erik Johan Olsen, Ågåt Olsen, (datter til oldefar og oldemor), oldemor Inga Knudsdatter Hegbom, Simon Olsen, Johan Olsen (mammis fosterfar) og Kato Olsen, (sønnene til oldefar og oldemor). På fanget : barnebarnene Inga Olsen og Hjalmar Olsen (fars bror.)